

Gledališče

Mitska

Besedilo: **Andrej Tomše**

Režija: **Hristina Vasić Tomše**

EX-teater

★★★★★

Transdisciplinarni performans *Mitska* v režiji Hristine Vasić Tomše vsebinsko črpa iz knjige *Začasno bivališče: Na grad 25, Iq*, v kateri so Milica Antić Gaber, Darja Tadić, Nina Perger, Deja Crnović in Jasna Podreka upovedile deset zgodb žensk, ki prestajajo zaporno kazen v ženskem zaporu na Igu. Predstava *Mitska* to formo ohranja; gledalstvo seznanja z drobci zgodb zapornic, ki pa niso podane v celoti; pretežno se seznanjamo z okoliščinami, ki so privedle do tega, da so se znašle za rešetkami. Zlasti v prvem delu predstave gib deloma prevzame vlogo nosilca pripovedi. Igralki (Barbara Rib-

nikar, Jelena Rusjan; v enem od prizorov se jima pridruži še Andrej Tomše) denimo v drugem prizoru posredujeta tako kraj oziroma natančno lokacijo dogajanja kot vsebino dogajanja (npr. tuširanje in preoblačenje ob prihodu v zapor). Gib in besedilo se v začetku predstave dopolnjujeta in posredujeta različne informacije, v drugem delu pa se ta povezava nekoliko porazgubi; gib nadomestijo drugi gledališki elementi, denimo gledališče senc, ki deluje kot ilustracija naslednje pripovedi, ter lutkarski elementi. Predstava kot dodaten element uporabi tudi premikanje in izkoriščanje lastnosti danega prostora (v tem primeru preddverja Stare elektrarne), po katerem »potuje«, a žal ta postopek preslabo razvije, saj vsebino pripovedi le šibko poveže s prostorom in premiki niso notranje utemeljeni. Drobcu pripovedi v dramskem besedilu, ki je delo Andreja Tomšeta,

pričajo o raznolikih zločinih, a velik del jih ima skupni imenovalec v moškem vplivu; ena izmed žensk je tako zaprta za zločin svojega moža, drugo je moški kolega zvalil v odvisnost od drog, ki je vodila v kraj, tretjo je uvedel v preprodajalski posel, česar pa se je zavedela šele, ko je bilo že prepozno. Izpričani odnosi so raznoliki, a pojavlja se vzorec, da bližnji moški zlorabi svojo moč. Predstava nakazuje, na kakšen način tudi na področju kaznivih dejanj in kriminala posega seksizem in da so prav ženske z roba družbe – na primer iz nižjih ekonomskih razredov, priseljenke ... – najobčutljivejše, da se znajdejo v primežu kriminala. Te ženske so poleg tega same, v svet so vržene brez podporne mreže, brez varovalk; medtem pa zunaj, prosti, hodijo ljudje, krivi gospodarskega kriminala, s čimer predstava odpre tudi vprašanje oblike kriminala in de facto neenakosti pred zakonom glede na ekonomski položaj in provinenco. S tem *Mitska* prevprašuje (ne)enakost pred zakonom, hkrati pa vzbuja dvom o samem institutu zaporne kazni. Predstava sicer premore nekaj didaktičnih momentov, ki sporočila, kakršno je slednje, navržejo povsem neposredno ter vsebino tako jasno družbeno-politično zasidrajo, a takšnih primerov je vendarle razmeroma malo. Je pa predstava s temi koordinatami nekako omejena. Četudi operira z različnimi gledališkimi elementi – gibom, živo glasbo (Samo Kutin), gledališčem senc, lutkarskimi elementi –, se zdi, da je v njej še precej prostora za dodatne, morda tudi kompleksnejše gledališke akcije. Četudi npr. izdelovanje lasulje za lobanjo ter zbiranje kosti, iz katerih naposled nastane žensko okostje, ob deljenju drobcov zgodb tvori interpretacijsko odprto, simbolno zgodbo, ki jo je mogoče razumeti tudi kot nekakšno emancipatorno dejanje oživljanja, pogrešamo večji izkoristek in zgoščenost gledaliških prijemov, postopkov, elementov. *Mitska* namreč v nemajhni meri še vedno deluje kot nizanje vsebinskih drobcov, te ravni sestavljanja drobcov pripovedi pa ji na idejni in konceptualni ravni ne uspe preseči.

Predstava ima sicer tekoč ritem in dobro ozračje, igralki sta pripovedovalsko spretni, drobcu pripovedi pa vendarle odbrani tako, da je mogoče na tej podlagi najti širše skupne tematike in vprašanja.

ANJA RADALJAC

FOTO JURE STUŠEK

Transdisciplinarni performans *Mitska* v režiji Hristine Vasić Tomše vsebinsko črpa iz knjige *Začasno bivališče: Na grad 25, Iq*.